

HOGYAN LÁTJÁK A HELYI ÉRINTETTEK A TERMÉSZETVÉDELLEM SZEREPÉT A FELSŐ-KISKUNSAI SZIKES TAVAK TERÜLETÉN?

- A Böddi LIFE+ projekt keretén belül 2015-2016-ban kutatócsoportunk részvételi kutatást végzett a Felső-Kiskunsági szikes tavi élőhelyek tájhasználatához kapcsolódóan.
- A kutatás egyik célja a helyi érintettek természetvédelemmel és nemzeti park igazgatósággal kapcsolatos véleményének feltárása volt.

mintaterület
(Dunatétlen, Hárta,
Akasztó, Soltszentimre,
Fülöpszállás,
Szabadszállás)

KÉRDÉSEK

A helyi érintettek

- 1) hogyan viszonyulnak a természetvédelemhez?
- 2) hogyan érzékelik a nemzeti park igazgatóság szerepét a területen?
- 3) hogyan értékelik az igazgatósággal való kapcsolatot?

MÓDSZERTAN

- A kutatás során 36 félig strukturált interjú készült a térség meghatározó szereplőivel (20 gazdálkodó, 4 falugazdász, 2 polgármester, 4 vadász, mezőőr, 6 turisztikai vállalkozó).
- Egy-egy interjú átlagosan 1-1,5 óráig tartott.
- Az interjúk rögzítése jegyzeteléssel történt, a legtöbb esetben ezt hangfelvétel is kiegészítette.
- Ezek alapján szöveges összefoglalók készültek.
- Az interjúkat kvalitatív tartalomelemzéssel elemeztük a QCAMAP program segítségével.

EREDMÉNYEK

VISZONYULÁS A TERMÉSZETHEZ, TÁJHOZ: ERŐS IGÉNY A TERMÉSZETMEGŐRZÉSRE

Az interjúalanyok fele a tájhoz való kifejezett kötődésről számolt be, tudatában a kiskunsági értékes élőhelyek létezésének. Egyes interjúalanyok (pl. vadászok) gazdag terepi tudással rendelkeznek a területről.

A természetvédelem iránti pozitív viszonyulás mindössze egy-két interjúban került csak megfogalmazásra. A konkrét természeti értékek és a táj megmaradása iránti remény viszont erőteljesen megjelent számos interjúalanynál, ami kimondatlanul ugyan, de a természetvédelem céljainak támogatását is jelenti.

„Hihetetlennek tűnik, hogy egy ilyen kietlen szikes pusztában milyen sok élőlény él meg.” (G3)

KAPCSOLAT AZ IGAZGATÓSÁGGAL: KULCSSZEREPBEN A TERMÉSZETVÉDELMI ŐR, IGÉNY A PÁRBSZÉDRE

Az interjúalanyok fele jónak értékelte a kapcsolatot az igazgatósággal, míg volt olyan, aki a „békés együttélést” hangsúlyozta. „A nemzeti park éntülem elfér.” (F2)

A természetvédelmi őr (mint a NPI „arca”) szerepe és attitűdje kulcsfontosságú a kapcsolat alakulásában. Az őrrel való kapcsolatot általában jónak tartották. Az őr kapacitása a kapcsolattartásra azonban korlátozott, emiatt is lehet, hogy egyes helyi szereplők számára az igazgatóság céljai és döntési mechanizmusai nem minden esetben világosak, érthetőek. Az interjúalanyaink hangsúlyozták, hogy hasznos lenne több egyeztetés és párbeszéd a helyiek és az igazgatóság között. „Beleesik a Nemzeti Park abba a hibába, hogy bezárkózik. Ezt meg kell mutatni az embereknek. Az utóbbi 10 évben talán van valami elmozdulás efelé...” (T3).

A NPI ELTÉRŐ SZEREPEI, AHOGY A HELYI ÉRINTETTEK ÉRZÉKELIK

Az igazgatóság több szerepben jelenik meg a területen egyszerre:

A NPI mint szabályozó, fegyelmező szerv

Az igazgatóság az interjúalanyok szerint diktálja és végrehajtja a szabályokat, felállítja a kereteket, és a szabályok betartását ellenőrzi. Egyes szabályokat ugyanakkor rugalmatlannak tartanak a helyi gazdálkodók, érzékelik, hogy a szabályok nem mindig harmonizáltak, s nagy az adminisztrációs teher. „A papír az högyekbe áhat, ha a határba nincsenek megoldva a problémák.” (G5), „Nincsenek összhangban a jogszabályok, sok helyen még ellentét is van.” (G3); Megjelenő elvárás az is, hogy a NPI a rend fenntartásában (pl. illegális hulladéklerakás esetén) erőteljesen fellépjen.

A NPI mint a lehetőségek biztosítója

Az igazgatóságnak vannak erőforrásai, (van hatalma), hogy segítse a térségben a gazdálkodást, s kivitelezzen ökoturisztikai, fejlesztési elképzeléseket. Elvárásként megfogalmazódott, hogy az igazgatóságnak munkahelyeket kellene teremtenie, fel kellene karolnia az itt élőket.

A NPI mint „gazdálkodó-társ”

Az igazgatóság ugyanúgy a gazdálkodói kör egy tagja, mint a helyi gazdák, tevékenységét, döntéseit, gyakorlatait gazdálkodási szempontból is értékeli. Az állattartás fontosságában egyetértés mutatkozott, de az alkalmazandó legelő állatfajtákról az elképzelések sok esetben eltérnek.

A NPI mint a természeti értékek szakértő védelmezője

Néhány interjúban fogalmazódott meg a szakértői szerep pozitív jellege: a nemzeti park igazgatóság egy szakértő, értékmegőrző szervezet, és már csak ebből az okból kifolyólag is megbecsülést érdemel. „Úgy voltam nevelve, hogy tisztelem, becsülöm azt, aki a természetet óvja, védi. És ők szakemberek, ők azt tanulták, és biztos legjobb tudásuk szerint csinálják. Szerintem, amit csinálnak, jó.” (V1)

fotó: Kasza Veronika

fotó: Mile Orsolya

fotó: Margóczy Katalin

KÖVETKEZTETÉSEK

- A térség helyi érintettjei a természeti értékek megőrzését fontosnak tartják, s ebben látják az igazgatóság szerepét is.
- Személyes kapcsolat leginkább a természetvédelmi őrön keresztül alakul ki, s ezt általában jónak értékelik.
- A helyiek számára az igazgatóság többféle szerepben jelenik meg a területen, ezeknek a szerepeknek a megítélése azonban eltérő.
- Ahhoz, hogy a helyiek tisztábban lássák az igazgatóság összetett céljait és megértsék a természetvédelmi szabályok mögött meghúzódó okokat, valamint ők is elmondhassák saját érveiket, meglátásait, több párbeszédre, a kommunikáció új formáira van szükség. Ez a párbeszéd a projekt keretén belül meg is kezdődött.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A kutatást az Európai Unió társfinanszírozásával megvalósuló LIFE12 NAT/HU/001188 számú, a „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című projekt finanszírozta. Köszönetet mondunk interjúalanyainknak és a KNPI munkatársainak a kutatás segítéséért.